

УДК 343.2

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.4.22>

В. Г. Павлов

кандидат юридичних наук,
суддя Новозаводського районного суду міста Чернігова
<https://orcid.org/0009-0005-8208-8724>

СТАН РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМАТИКИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА НЕЗАКІНЧЕНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ІНШИХ КРАЇНАХ

Статтю присвячено з'ясуванню стану наукової розробки питання нормативно-правового регулювання особливостей призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення в кримінальному законодавстві інших країн вітчизняними дослідниками. З'ясовано, що переважно предметом компаративного дослідження були саме норми про зміст та засади криміналізації незакінченої злочинної діяльності в інших країнах. Безпосередньо питанням формалізації покарання за готування та замах на злочин присвячено меншу кількість публікацій, що свідчить про актуальність цього питання. Зроблено висновок, що незважаючи на доволі репрезентативну вибірку країн для компаративного аналізу проблематики призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення, яка на сьогодні представлена в вітчизняній кримінально-правовій науці, вважаємо подальші наукові розвідки в цьому напрямку і надалі актуальними. Методологія такого дослідження має враховувати доцільність поєднання синхронного та діахронного рівня компаративного дослідження, що обумовлено динамічним розвитком положень про караність незакінченої злочинної діяльності в кримінальному законодавстві інших країн або ж зміни (оновлення) підходів щодо пом'якшення покарання в цілому. Перспективними напрямками компаративного аналізу регламентації призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення в Україні та інших країнах, крім аналізу кримінального законодавства тих країн, які були предметом дослідження, але в законодавстві яких відбулися зміни та доповнення, є також аналіз кримінального законодавства тих країн, які ще не були предметом спеціального дослідження. Також доцільним є звернення не лише до аналізу нормативно-правового регулювання цього питання, але й доступних наукових публікацій та судової практики, зважаючи на те, що запровадження диференційованого визначення меж призначення покарання за готування та особливо замах на кримінальне правопорушення викликало проблеми в правозастосовній діяльності обумовлені будовою чинних кримінально-правових санкцій.

Ключові слова: покарання, призначення покарання, спеціальні засади, незакінчене кримінальне правопорушення, пом'якшення покарання.

Постановка проблеми. Призначення покарання як один з етапів застосування кримінального закону характеризується варіативністю (багатоаспектністю) і необхідністю урахування як загальних, так і спеціальних засад призначення покарання. Вже усталеною позицією щодо розуміння спеціальних засад призначення покарання є визнання такими тих, що підлягають застосуванню не в кожному

випадку призначення покарання, на відміну від загальних засад, а тільки у визначених кримінальним законом ситуаціях. Дудоров О.О. зазначає, що «такі правила доповнюють (розвивають) загальні засади призначення покарання, застосовуються в сукупності з останніми і при цьому покликані забезпечувати індивідуалізацію покарання залежно від специфіки злочинної або посткримінальної поведінки чи

особливостей особи винного» [1, с. 122]. До спеціальних засад відносять наступні правила: призначення покарання особі, визнаній обмежено осудною (ч. 2 ст. 20 КК); призначення покарання особі, яка вчинила злочин під час виконання спеціального завдання з попередження або розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ч. 3 ст. 43 КК); призначення покарання особі, яка вчинила незакінчений злочин або злочин у співучасті (ст. 68 КК); призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК); призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання (ст. 69-1 КК); призначення покарання за сукупністю злочинів і сукупністю вироків (ст. ст. 70, 71 КК); призначення покарання неповнолітньому (ст. 103 КК). Окремі з зазначених правил визнаються дискусійними з точки зору віднесення їх до спеціальних засад призначення покарання, утім в аспекті предмету цього дослідження даний перелік засад буде прийнято за орієнтир компаративного дослідження.

Мета статті полягає в аналізі положень кримінального законодавства України та ряду європейських країн щодо нормативно-правового регулювання особливостей призначення покарання за незакінчену злочинну діяльність, зокрема в питаннях підходу щодо формалізації вимог (приписів закону) щодо вибору міри покарання та меж суддівського розсуду.

Стан наукової розробки проблематики. Аналіз стану наукової розробки проблеми призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення за чинним КК України та інших країн умовно доцільно поділити на періоди, критерієм визначення яких доречно визначити розвиток правового регулювання відповідних положень в ст. 68 КК України (різні редакції ст. 68 КК). Так, перший період пов'язується з редакцією вказаної статті в період з 2001 року по 2008 рік, тобто з моменту набуття чинності і до часу внесення змін до редакції статті Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо гуманізації кримінальної відповідальності» [2], яким було запроваджено

диференціацію покарання за готування та замах на злочин пропорційно до санкцій Особливої частини КК України. Хронологічні рамки другого періоду варто обмежити 2008–2016 роками, коли цю статтю було доповнено новою частиною четвертою, яка передбачала, що «Довічне позбавлення волі за вчинення готування до злочину та вчинення замаху на злочин не застосовується, крім випадків вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у статтях 109–114¹, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, передбачених у статтях 437–439, частині першій статті 442 та статті 443 цього Кодексу» [3]. Відповідно третій період відраховується з 2016 року і по сьогодні. Вважаємо, що більш детальна періодизація в даному питанні не потрібна, оскільки зміни, що вносилися після 2016 року законами в 2018, 2022 та 2023 роках, не впливають на сутнісні ознаки цієї норми, а викликані здебільшого тенденціями кримінально-правової політики щодо караності злочинів проти національної безпеки.

Питання правового регулювання призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення в різний час було предметом дослідження Горностаї О.В., Дякур М.Д., Красницького І.В., Шутяка Л.С., Маслак Н.В., Тихого В.П., Тютюгіна В.І., Хавронюка М.І. та ін. До компаративного аналізу норм кримінального законодавства інших країн щодо призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення зверталась менша кількість вчених. Найбільш детальний аналіз проведено М.І. Хавронюком в межах дослідження кримінального законодавства європейських держав [4], фрагментарно це питання аналізувалось Маслак Н.В., Шутяком, Полінкевич...

Виклад основного матеріалу. Принагідно зауважимо, що вітчизняні науковці вдавалися до аналізу призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення в межах більш широких досліджень проблем кваліфікації та кримінальної відповідальності за незакінчені форми злочинної діяльності, як от готування та замах на кримінальне правопорушення. Відтак ті питання, які визначені

за мету цієї статті, не досліджувалися з тим ступенем деталізації, який відповідає саме з'ясуванню особливостей призначення покарання за незакінчений злочин.

Маслак Н.В. на підставі аналізу законодавства таких європейських країн як Чехії, ФРН та Франції дійшла висновку, що у більшості зарубіжних держав готування до злочину за загальним правилом визнається некараним і при цьому за своїм змістом фактично охоплюється іншими інститутами кримінального права (замахом, змовою, підбурюванням, є самостійним злочином та тощо) або визнається караним готування лише до окремих категорій злочинів, зокрема тяжких та особливо тяжким; домінуючим у сучасному зарубіжному законодавстві є принцип встановлення кримінальної відповідальності лише за ті готування, яким притаманний кримінально-правовий ступінь суспільної небезпечності [5, с. 15].

Дякур М.Д. проаналізувала кримінальне законодавство таких держав, як Австрія, Італійська Республіка, Естонська Республіка, Королівство Данія, Королівство Іспанія, Королівство Швеція, Федеративна Республіка Німеччина, Французька Республіка, Азербайджанська Республіка, Республіка Болгарія, Республіка Таджикистан, Республіка Узбекистан, Республіка Латвія, Китайська Народна Республіка, Японія [6]. Утім акцент в роботі ставився на дослідженні положень, що визначають поняття замаху на злочин, його сутнісних ознак та загальних підходів щодо криміналізації замаху на злочин.

Шутяк Л.С., оцінюючи новели кримінального законодавства України щодо гуманізації кримінальної відповідальності за замах на злочин станом на 2012 рік, робить висновок про їх правильність за суттю, проте незавершеність за формою, а відтак визнає їх безсистемними й такими, що лише ускладнили правозастосовну практику при вирішенні питань щодо застосування довічного позбавлення волі, про безальтернативну санкцію, про застосування додаткових обов'язкових покарань, про ступінь тяжкості замаху на злочин тощо) [7]. На схожі недоліки правового регулювання норм про призначення покарання за незакінчене кри-

мінальне правопорушення вказує і Олеся Горностаї [8].

Надалі Шутяк Л.С., вивчивши нормативне вирішення питань відповідальності за замах на злочин у законодавстві окремих зарубіжних держав, дійшов висновку, що кримінальне законодавство України не містить положень, які не мають аналогів у зарубіжному законодавстві, і не виявив положень, які варті беззастережного запозичення, і які були б невідомі українській кримінально-правовій науці. Особливості правового регулювання караності замаху на злочин в більшості кримінальних законів зарубіжних держав полягають у тому, що не встановлюються чіткі межі пом'якшення покарання за такі діяння тощо. Відтак пропонував в ч. 3 ст. 68 КК України вказати, «якщо санкція такої статті (частини статті) передбачає покарання у виді довічного позбавлення волі, – строк позбавлення волі не повинен перевищувати двадцяти п'яти років» [7]. Наразі ч. 4. Ст. 68 КК передбачено, що довічне позбавлення волі за вчинення готування до злочину та вчинення замаху на злочин не застосовується, крім випадків вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у статтях 110, 111, 111¹, 112, 113, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, передбачених у статтях 437–439, частині першій статті 442 та статті 443 цього Кодексу.

Є.В. Віблій розглянув особливості кримінально-правової регламентації призначення покарання за незакінчений злочин (станом на 2019 рік) в таких країнах як: Японія, Швейцарія, Англія, США, Франція, Голландія, Китай, Німеччина та Іспанія [9]. Утім, зважаючи на кількість обраних країн для порівняння, автору не вдалося детально проаналізувати безпосередньо нормативні джерела, що позначилося і на змістовності отриманих висновків.

Також вченими проаналізовані положення кримінального законодавства щодо незакінченої злочинної діяльності Польщі, Швейцарії, Англії, Німеччини та Франції [10]. На підставі такого аналізу зроблено наступні висновки: 1) країни з прецедентною та змішаною правовою системою у багатьох випадках віддають

рішення питань призначення покарання за незакінчений злочин безпосередньо суддям; 2) готування до злочину є кримінально-карним не в усіх країнах, а деякі кримінальні кодекси такого поняття, як приготування до злочину взагалі не мають; 3) замах на злочин кримінально караний, в більшій або в меншій мірі, практично в усіх кримінально-правових системах [10, с. 141].

Грунтовний компаративний аналіз особливостей покарання при незакінченому злочинному діянні в різні роки здійснював М.І. Хавронюк, аналізуючи кримінальні закони таких країн як: Молдова, Голландія, Швеція, Австрія, Естонія, Албанія, Бельгія, Норвегія, Іспанія, Сан-Маріно, Італія, Данія, Фінляндія, Польща, Австрія та інші. Зокрема станом на 2006 р. ним було з'ясовано особливості призначення покарання у цьому випадку на відміну від закінченого діяння, що полягають у наступному: 1) суд не може призначити довічне ув'язнення за готування до злочинного діяння та замах на нього (КК Молдови, КК Голландії); 2) за готування до злочинного діяння суд: може зменшити покарання на 1\2 (довічне ув'язнення замінити тюремним ув'язненням на строк до 10 років) (ст. 45, 46 КК Голландії); пом'якшити покарання (глава 23 КК Швеції); 3) за замах на злочинне діяння суд може: у передбачений законом спосіб пом'якшити покарання (КК Естонії, КК ФРН, КК Албанії, статті 52 та 53 КК Бельгії, КК Швеції, КК Норвегії, статті 63 та 64 КК Іспанії, ст. 26 КК Сан-Маріно, КК Італії, КК Данії); особливо пом'якшити покарання (КК Австрії); замінити покарання більш м'яким (ст. 65 КК Швейцарії, КК Албанії); 4) за замах на злочин призначає додаткові покарання та інші санкції (КК Фінляндії); 5) за негодний замах суд: може застосувати надзвичайне пом'якшення покарання і навіть відмовитися від нього (КК Польщі), призначити покарання, керуючись не санкцією статті, а мінімальним розміром певного виду покарання, або і звільнити від покарання при вчиненні негідного замаху з невігластва (КК Швейцарії, КК Австрії [4, с. 233–234].

В публікації 2011 року М.І. Хавронюк деталізує підходи зарубіжного законо-

давця щодо особливостей покарання за незакінчену злочинну діяльність та розширює перелік країн за рахунок Франції. Зокрема, наводить наступні висновки:

1) готування до злочинного діяння взагалі не карається (Албанія, Італія, Данія, Бельгія, Франція). На його думку, відсутність положень про відповідальність за готування до злочину у Загальних частинах КК держав Західної Європи є даниною історичним традиціям. За стародавніх часів особа каралась, як правило, власне за заподіяння певної шкоди (майнової, фізичної тощо); якщо ж шкода не наставала — не наставала і відповідальність; винятками були лише окремі злочини публічно-правового характеру;

2) карним є готування лише до тяжкого й особливо тяжкого злочинів (Латвія, Литва) або до злочину, за який закон передбачає тюремне ув'язнення не менше восьми років і тільки за умови, що воно виражене у певних діях, спрямованих на вчинення злочину у співучасті (Голландія);

3) про стадію готування до злочинів у Загальній частині КК не згадується, проте в Особливій частині визначено, готування до яких саме (зрозуміло, найбільш небезпечних) злочинів карається. Цей варіант найбільш поширений в КК Естонії, КК Швейцарії, КК Австрії, КК ФРН, КК Болгарії; КК Польщі, КК Іспанії, КК Швеції;

4) Кримінальні кодекси європейських держав континентальної правової сім'ї загалом визнають караність замаху, але з певними особливостями. Передбачено такі варіанти: не карається замах лише на кримінальний проступок (Латвія, Італія) або його аналог (Норвегія, Данія) взагалі або з певними винятками (у КК Іспанії — за винятком замаху на проступок проти особи чи майна). Замах на злочин карається завжди, замах на кримінальний проступок тільки у випадках, коли це прямо передбачено законом (КК Франції, КК ФРН);

5) тільки у випадках, коли це прямо передбачено законом, карається замах на злочин (Фінляндія, Швеція). На думку вченого, без удосконалення підходів щодо доцільності караності готування та замаху на окремі види кримінальних

правопорушень суддям важко буде в подальшому застосовувати окремі його положення, зокрема положення частин 2 і 3 ст. 68 КК України [11].

Пізніше компаративний аналіз цього питання став предметом дослідження і інших дослідників, які розглянули правила призначення покарання за незакінчений злочин у таких державах як Албанія, Бельгія, Болгарія, Голландія, Данія, Естонія, Італія, Латвія, Литва, Польща, Франція станом на 2014 рік. Ними було з'ясовано, що готування до злочинного діяння взагалі не карається (Албанія, Бельгія, Данія, Італія, Франція); карним є готування лише до тяжкого й особливо тяжкого злочинів (Латвія, Литва) або до злочину, за який закон передбачає тюремне ув'язнення не менше восьми років і лише за умови, що воно виражене в певних діях, спрямованих на вчинення злочину у співучасті (Голландія); замах на злочин взагалі не карається або карається лише в окремих випадках, передбачених законом (Австрія, Болгарія, Естонія, Іспанія, Польща) [12, с. 36–39].

Сучасні дослідження цієї проблематики свідчать про невирішеність питання про доцільність диференційованого підходу при призначенні покарання за замах на кримінальне правопорушення залежно від його виду, визначеного у ч. ч. 2 та 3 ст. 15 КК. Так, на думку вчених «тривалий час ця проблема залишається без належної уваги. У науці кримінального права давно вже пропонують внести зміни до ст. 68 КК та передбачити: а) за вчинення закінченого замаху на кримінальне правопорушення строк або розмір покарання не може перевищувати трьох чвертей максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини КК; б) за вчинення незакінченого замаху на кримінальне правопорушення строк або розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини КК України [13, с. 359]. Також Горностай О.В. слушно звертає увагу на відсутність уточнення

щодо поширення положень ч.ч. 2 та 3 ст. 68 КК на додаткові покарання [13, с. 359].

На думку науковців у вирішенні окремих питань щодо призначення покарання за незакінчений злочин буде сприяти доповнення ст. 68 КК України наступними положеннями: 1) за вчинення незакінченого особливо тяжкого злочину особою у віці від 18 до 65 років суд призначає покарання у межах, встановлених у санкції статті (частини статті) Особливої частини КК України, яка передбачає відповідальність за закінчений злочин; 2) до осіб, які вчинили готування або замах на особливо тяжкий злочин у віці до 18 і понад 65 років, а також до жінок, що були у стані вагітності під час вчинення незакінченого особливо тяжкого злочину або на момент постановлення вироку, застосовувати вимоги ч. 2 та ч. 3 ст. 68 КК України, виходячи з максимальної межі позбавлення волі на певний строк [12, с. 38].

Висновки. Незважаючи на доволі репрезентативну вибірку країн для компаративного аналізу проблематики призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення, яка на сьогодні представлена в вітчизняній кримінально-правовій науці, вважаємо подальші наукові розвідки в цьому напрямку і надалі актуальними, зважаючи на ряд чинників. Так, поширеними в компаративістиці є два різновиди порівняння: синхронне в основі якого лежить принцип одночасності та діахронне, що базується на принципі часової послідовності [14, с. 64]. Оскільки предметом дослідження є нормативно-правове регулювання призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення, яке є динамічним процесом, доцільним вважаємо проведення такого компаративного дослідження через поєднання синхронного та динамічного порівняння. Доцільність включення елементів діахронного порівняння визначається необхідністю аналізу змін в кримінально-правовому регулюванні цього питання в окремих країнах, в межах заздалегідь визначених в дослідженні часових рамок. Урахування цього фактору має безпосереднє значення для отримання релевантних висновків щодо реальної ситуації з підходами зарубіжного зако-

нодавця щодо особливостей караності незакінченої злочинної діяльності, адже компаративний аналіз має здійснюватися має ґрунтуватися на актуальних джерелах. Скажімо, в 2015 році внесені зміни до КК Естонії, зокрема кодекс доповнено § 25¹ «Караність замаху на злочин», згідно з якою замах на злочин карається у випадках, передбачених цим Кодексом або іншим законом, а у пункті 4 § 60 уточнено, що довічне позбавлення волі, при пом'якшенні покарання замінюється позбавленням волі на строк від трьох до п'ятнадцяти років¹. До КК Республіки Польща в 2023 році було внесено низку змін та доповнень до тексту закону, спрямованих на вдосконалення правового регулювання приписів щодо пом'якшення покарання, які безпосередньо позначаються і на проблемі призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення. Загалом відмітимо тенденцію, яка має місце при проведенні окремих компаративних досліджень, і негативним чином позначається на репрезентативності отриманих результатів, а саме дещо поверховий аналіз стану правової регламентації предмету дослідження, яке базується не на чинних правових джерелах (чинних редакціях кримінального законодавства зарубіжних країн), а на попередніх наукових дослідженнях, окремі з яких більше двадцятирічної давнини.

Таким чином, перспективними напрямками компаративного аналізу регламентації призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення в Україні та інших країнах, крім аналізу кримінального законодавства тих країн, які були предметом дослідження, але в законодавстві яких відбулися зміни та доповнення, є також аналіз кримінального законодавства тих країн, які ще не були предметом спеціального дослідження. Також доцільним є звернення не лише до аналізу нормативно-правового регулювання цього питання, але й доступних наукових публікацій та судової практики, зважаючи на те, що запровадження диференційованого визначення меж призначення покарання за готування та особливо замах на

кримінальне правопорушення викликало проблеми в правозастосовній діяльності обумовлені будовою чинних кримінально-правових санкцій.

Список використаної літератури:

1. Дудоров О.О. Спеціальні засади призначення покарань. *Слово національної школи суддів України*. 2012. № 1 (1). С. 121.
2. Закон № 270-VI від 15 квітня 2008 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-17#Text> (дата звернення: 26.11.2022)
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених. ЗУ 7 вересня 2016 року № 1492-VIII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 43, ст. 736)
4. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших країн держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. Монографія. К.: Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
5. Маслак Н. В. Кримінальна відповідальність за готування до злочину. Х. : Право, 2010. 232 с.
6. Дякур М.Д. Замах на злочин: проблеми кримінально-правової кваліфікації та відповідальності. Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук зі спеціальності 12.00.08. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2009. 19 с.
7. Щутяк Л.С. Кримінальна відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України. Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.08. Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Львів, 2012. 19 с.
8. Горностай А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин. Х. : Юрайт, 2013. 232 с.
9. Віблій Особливості кримінально-правової регламентації призначення покарання за незакінчений злочин за законодавством зарубіжних країн. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 2. С. 181–185.
10. Полінкевич Карина. Міжнародний досвід призначення покарання за незакінчений злочин. *Новітні кримінально-правові дослідження – 2017* : збірник наукових праць / відп. ред. д-р юрид. наук, проф.

¹ В попередній редакції передбачалося позбавлення волі не менше трьох років.

- О. В. Козаченко. Миколаїв : Іліон, 2017. С. 137–141.
11. Хавронюк М.І. Покарання за готування до злочину і замах на злочин: парадокси національного кримінального кодексу, особливо у порівнянні з іноземними. URL: <https://justice.org.ua/politika-i-pravo-podiji-fakti-komentari/pokarannya-za-gotuvannya-do-zlochynu-i-zamakh-na-zlochyn-paradoksi-natsionalnogo-kriminalnogo-kodeksu-osobливо-u-porivnyanni-z-inozemnimi>
12. Міщук І.П., Самосьонок А.О., До питання про призначення покарання за незакінчений злочин (на прикладі України, російської федерації та окремих європейських держав). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Серія ПРАВО. Випуск 24. Том 4. С. 36–39.
13. Горностай А.В., Горностай Є.В. Розвиток правового регулювання призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення за кримінальним кодексом України 2001 року. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 356–359.
14. Бехруз Х. Порівняльне правознавство : підручник. Одеса : Фенікс, 2009. 464 с.
-

Pavlov V. The state of problematics development of peculiarities of sentencing for an unconsummated criminal offence in Ukraine and other countries

The article analyzes the state of academic research on the issue of legal regulation of the peculiarities of sentencing for an unconsummated criminal offence in the criminal legislation of other countries by Ukrainian researchers. It is found that the subject of comparative research was mainly the norms on the content and principles of criminalization of unconsummated acts of crime in other countries. Fewer publications are devoted directly to the formalization of punishment for preparation for crime and criminal attempt, which indicates the relevance of this issue. It is concluded that despite a fairly representative sample of countries for a comparative analysis of the problematics of sentencing for an unconsummated criminal offence which is currently represented in the Ukrainian criminal law science, the author considers further scientific research in this area to be still relevant. The methodology of such a study should take into account the advisability of combining the synchronous and diachronic levels of comparative research, due to the dynamic development of provisions on the punishability of unconsummated acts of crime in the criminal legislation of other countries or changes (updates) in approaches to mitigation of punishment in general. Promising areas for comparative analysis of the regulation of sentencing for an unconsummated criminal offence in Ukraine and other countries, in addition to the analysis of criminal legislation of those countries which were the subject of the study, but whose legislation has been amended, are also the analysis of criminal legislation of those countries which have not yet been the subject of a special study. It is also advisable to refer not only to the analysis of the legal regulation of this issue, but also to the available academic publications and court practice, given that the introduction of differentiated determination of the limits of sentencing for preparation for crime and especially criminal attempt has caused problems in law enforcement due to the structure of the current criminal law sanctions.

Key words: *punishment, sentencing, special principles, unconsummated criminal offence, mitigation of punishment.*